

10289 LEI 12/2003, do 21 de maio, de prevención e bloqueo do financiamento do terrorismo. («BOE» 122, do 22-5-2003.)

JUAN CARLOS I

REI DE ESPAÑA

Saiban tódolos que a viren e a entenderen que as Cortes Xerais aprobaron e eu sanciono a seguinte lei.

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

I

O terrorismo constitúe unha das maiores agresións á paz, á seguridade e á estabilidade das sociedades democráticas. Sucesos coma os tráxicos atentados do 11 de setembro de 2001 non fixeron senón evidenciar, aínda máis, que ningún cidadán, ningunha institución nin ningún Estado se encontran á marxe desta ameaza. En consecuencia, é obrigado dar unha resposta proporcionada e coordinada a esta situación por tódolos estados, que se deberán dotar dos mecanismos necesarios para loitar contra o terrorismo en tódalas súas formas e manifestacións, e para previ-la comisión de actuacións terroristas, con tódolos instrumentos que proporciona o Estado de dereito, nun ámbito de máxima cooperación internacional.

Por iso, a comunidade internacional, reunida baixo os auspicios de Nacións Unidas, sinalou como un dos principais obxectivos o acordo internacional e o traballo común para previr e reprimi-los actos de terrorismo.

Un aspecto básico para a prevención da comisión de actos terroristas é o peche dos fluxos financeiros dos que se nutren as organizacións terroristas. Como declarou repetidamente Nacións Unidas, o número e a gravidade dos actos de terrorismo dependen en gran medida do financiamento que poidan obte-los terroristas. Deste modo, tanto as organizacións internacionais coma os estados parte destas teñen o convencemento de que, a través das medidas preventivas, se poden chegar a reduci-las actividades destas organizacións e os seus devastadores efectos. En concreto, a Resolución do Consello de Seguridade das Nacións Unidas 1373 (2001), adoptada por unanimidade na súa 4385.ª sesión, que tivo lugar o 28 de setembro de 2001, completando o disposto nas súas resolucións números 1267 (1999), 1269 (1999), 1333 (2000) e 1368 (2001), ordenoulles ós estados que adopten as medidas necesarias para previr e reprimi-lo delicto de terrorismo.

Así, o punto 1.a) da Resolución 1373 decide que os estados «preveñan e repriman o financiamento dos actos de terrorismo». E especialmente, na súa alínea c), ordena que «conxelen sen dilación os fondos e demais activos financeiros ou recursos económicos das persoas que cometan, ou intenten cometer, actos de terrorismo ou participen neles ou faciliten a súa comisión; das entidades de propiedade ou baixo o control, directos ou indirectos, desas persoas, e das persoas e entidades que actúen en nome desas persoas e entidades ou baixo as súas ordes, inclusive os fondos obtidos ou derivados dos bens de propiedade ou baixo o control, directos ou indirectos, desas persoas e das persoas e entidades asociadas con eles».

No ámbito europeo, o Consello extraordinario de xefes de Estado e de Goberno, que tivo lugar o 21 de setembro de 2001, decidiu que a loita contra o terrorismo será máis ca nunca un obxectivo prioritario para

a Unión Europea e deseñou un específico Plan de Acción contra o Terrorismo, do que é elemento esencial a loita contra o seu financiamento.

A Unión Europea e os estados membros comprometéronse a adopta-las medidas necesarias para lograr que os nosos sistemas financeiros cooperen para evita-la creación e transferencia de fondos que sirvan á comisión de actuacións terroristas.

Do mesmo modo e no ámbito nacional, tanto os nosos compromisos internacionais coma a desgraciada experiencia española, que sofre a lacra do terrorismo desde hai décadas, fan necesario completa-lo noso ordenamento xurídico con medidas eficaces no ámbito da prevención desta forma de delincuencia, dentro do respecto ós principios que informan o noso Estado democrático e de dereito. Esta liña continúa as políticas de prevención de formas especialmente graves de delincuencia, coma o branqueo de capitais ou o tráfico de drogas, e conecta estreitamente con outros textos legislativos que, como a Lei 19/1993, do 28 de decembro, sobre determinadas medidas de prevención do branqueo de capitais, ou a Lei 40/1979, do 10 de decembro, sobre réxime xurídico de control de cambios, puxeron o acento nos mecanismos de prevención e evitación do delicto desde a perspectiva do seu financiamento.

II

Para previ-las actividades de financiamento do terrorismo e impedi-la utilización con tal propósito do sistema financeiro nunha economía globalizada, o principio no que se inspira esta lei non é outro cá posibilidade de bloqueo de calquera tipo de fluxo ou posición financeira para evita-la utilización dos fondos na comisión de accións terroristas, dispoñéndose ó tempo da capacidade para identificar e combater-las canles financeiras do terrorismo, verificando a verdadeira natureza dos fondos, a súa orixe, localización, disposición e movementos, ou a identidade dos titulares reais desas transaccións.

Esta posibilidade de bloquear e examinar operacións susceptibles de estaren particularmente relacionadas co financiamento do terrorismo lévase a cabo a través da atribución de potestades específicas dirixidas a bloquear saldos e movementos financeiros de persoas concretas, outorgadas a un órgano colexiado especializado, a Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo, e sempre coa consideración da súa natureza de medida preventiva carente de valor sancionador, dado que non se articula para sentar un xuízo de culpabilidade, senón para evita-la realización de actos criminais que, se é o caso, teñen que ser axuizados polo xuíz competente, facendo así operativa calquera alerta temperá.

As ditas potestades poderanse aplicar a suxeitos ou operacións cando concorran indicios razoables da súa posible utilización para o financiamento de accións terroristas, ben pola inclusión daqueles en listas de alcance internacional ós que España está vinculada, ben pola concorrencia dunha serie de elementos subxectivos e obxectivos, que a lei concreta, que permiten razoablemente considera-lo propósito de apoio económico ás actividades terroristas.

En consecuencia, a comisión de vixilancia que agora se crea está chamada a desenvolver-la dirección e o impulso destas actividades de prevención da utilización do sistema financeiro para a comisión de delitos e, concretamente, de accións terroristas, así como a servir de canle de colaboración nesta materia entre as administracións públicas e as entidades financeiras, e a servir-lles de auxilio ós órganos xudiciais, ó ministerio fiscal e á policía xudicial.

Todo iso sen prexuízo, loxicamente, das potestades que a Constitución e o resto do ordenamento xurídico

lle atribúen ó Poder Xudicial para revisa-la corrección, finalidade e proporcionalidade da actuación administrativa, para perseguir e axuiza-lo delicto e para garanti-los dereitos dos cidadáns. O que se une, ademais, unha nova garantía, consistente na esixencia de autorización xudicial para que as medidas se poidan prolongar no tempo máis alá do mínimo que se considera indispensable para realizar complexas operacións de comprobación.

En fin, as medidas de bloqueo que prevé esta lei deberanse levarse a cabo coa imprescindible colaboración das entidades que actúan no tráfico financeiro, ás que se lles esixen determinadas obrigas. Por outro lado, tendo en conta a importancia que ten a información referente ás transaccións que se poidan asociar ás persoas e demais entidades sobre as que poida recaer o bloqueo e para facer posible a aplicación desta lei, faise preciso establecer unha obriga de colaboración doutras administracións, organismos e institucións no intercambio da dita información.

Artigo 1. *Bloqueo de transaccións e movementos de capitais e prohibición de apertura de contas en entidades financeiras.*

1. Co fin de previ-las actividades de financiamento do terrorismo, son susceptibles de ser bloqueados, nos termos previstos nesta lei, as contas, saldos e posicións financeiras, así como as transaccións e movementos de capitais, mesmo ocasionais, e as súas correspondentes operacións de cobramento, pagamento ou transferencia, nas que o ordenante, emisor, titular, beneficiario ou destinatario sexa unha persoa ou entidade vinculada a grupos ou organizacións terroristas, ou cando se tivese realizado a transacción, movemento ou operación con motivo ou ocasión da perpetración de actividades terroristas, ou para contribuír ós fins perseguidos polos grupos ou organizacións terroristas.

2. Para os efectos previstos nesta lei, entenderase por bloqueo a prohibición de realizar calquera movemento, transferencia, alteración, utilización ou transacción de capitais ou activos financeiros que dea ou poida dar lugar a un cambio de volume, importe, localización, propiedade, posesión, natureza ou destino dos ditos capitais ou activos, ou de calquera outro cambio que puidese facilita-la súa utilización, incluída a xestión dunha carteira de valores.

3. Así mesmo, poderase prohibi-la apertura de contas en entidades financeiras ou as súas sucursais que operen en España nas que aparezan como titulares, autorizados para operar ou representantes, as persoas ou entidades mencionadas no punto 1.

4. O disposto nesta lei enténdese sen prexuízo do que a Lei de axuizamento civil establece respecto dos bens inembargables e do establecido no artigo 2 da Lei 40/1979, do 10 de decembro, sobre réxime xurídico de control de cambios, e das disposicións que a desenvolven.

Artigo 2. *Adopción dos acordos pola Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo.*

1. En execución do disposto no artigo anterior, correspóndelle á Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo a facultade de acorda-lo bloqueo dos saldos, contas e posicións, incluídos os bens depositados en caixas de seguridade, abertas por persoas ou entidades vinculadas a organizacións terroristas en calquera das entidades enumeradas no artigo 4, así como a prohibición da apertura de novas contas nas que figure como titular, autorizada para operar ou representante, algunha das ditas persoas ou entidades.

2. Igualmente poderá a citada comisión de vixilancia acorda-lo bloqueo do efectivo, valores e demais instrumentos provenientes de transaccións ou operacións financeiras que o ordenante ou o beneficiario, directamente ou a través de persoa interposta, tivese realizado con motivo ou ocasión da perpetración de actividades terroristas ou para contribuír ós fins ou obxectivos perseguidos polos grupos ou organizacións terroristas.

3. A comisión de vixilancia, cando acordase o bloqueo, poderá autorizar aquelas transaccións e os seus correspondentes cobramentos, pagamentos ou transferencias que teñan por finalidade a satisfacción das débedas de carácter salarial, tributarias, de Seguridade Social ou calquera doutra natureza coas que se lles evite o prexuízo a terceiros de boa fe.

4. Os acordos de bloqueo poderanse adoptar sen necesidade de audiencia previa do titular ou titulares das contas, posicións ou saldos ós que se refiran cando iso comprometa gravemente a efectividade da medida ou o interese público afectado. En todo caso, manterase a confidencialidade en sede administrativa e xurisdiccional respecto da identidade dos funcionarios intervinientes nos procedementos administrativos nos que se adopten e executen os respectivos acordos.

5. Os acordos ós que se refiren os puntos anteriores producirán efecto polo tempo que determine expresamente a comisión de vixilancia.

Cando o acordo se fundamente nunha disposición ou resolución adoptadas polo órgano competente da Unión Europea ou de calquera organización internacional das que España sexa parte, a duración dos seus efectos será a que se determine na dita resolución. Nos restantes supostos a duración non poderá exceder inicialmente de seis meses, podendo a comisión de vixilancia prolongar este prazo no suposto de que subsistan as causas que motivaron a súa adopción, logo de autorización xudicial que se deberá dictar, en todo caso, no prazo máximo de 15 días. A comisión solicitará a autorización antes do vencemento do dito prazo, resolvendo o órgano xudicial competente para coñecer do recurso contra estes actos, oídas as persoas afectadas polo bloqueo ou prohibición. En todo caso, o acordo inicial de bloqueo manterá a súa eficacia ata que recaia resolución xudicial autorizando ou denegando a prórroga.

6. A comisión de vixilancia acordará, en calquera caso, o cesamento do bloqueo cando das actuacións ou investigacións realizadas non quede acreditado que os bens afectados gardan relación co financiamento de actividades terroristas.

Artigo 3. *Control xurisdiccional.*

1. A comisión de vixilancia exercerá as súas funcións sempre sen prexuízo das potestades que a Constitución e o resto do ordenamento xurídico lle atribúen ó Poder Xudicial e en especial á orde xurisdiccional penal.

2. A comisión de vixilancia auxiliará os órganos xurisdiccionais penais e o Ministerio Fiscal no exercicio das funcións que lles son propias.

3. As resolucións da comisión de vixilancia, que esgotan a vía administrativa, serán susceptibles de recurso contencioso-administrativo, e a súa tramitación será preferente.

4. Se se estivese substanciando un procedemento penal en que exista identidade de persoas, feitos e fundamento respecto das actuacións recollidas nesta lei, o órgano da orde xurisdiccional penal ante o que se estea a tramita-lo dito procedemento será o competente para resolver sobre a continuidade do bloqueo dos ditos saldos, contas, posicións, efectivo, valores e demais instrumentos, mediante a adopción das oportunas medidas cautelares.

5. Se existise un procedemento penal que puidese ter vinculación coas medidas de bloqueo adoptadas en vía administrativa, os acordos da comisión de vixilancia deberanse pór en coñecemento do órgano xurisdiccional penal ante o que se estivese substanciando o dito procedemento.

6. A comisión de vixilancia porá inmediatamente en coñecemento do órgano xurisdiccional penal competente todo feito do que teña noticia no exercicio das funcións atribuídas por esta lei que puidese ser constitutivo de delicto ou que, sen ser constitutivo de delicto como tal, estivese relacionado con feitos que puidesen te-la cualificación de delictuosos.

Artigo 4. *Persoas e entidades obrigadas.*

1. As administracións públicas, as entidades de crédito e de seguros, as empresas de servizos de investimento, as institucións de investimento colectivo e as súas sociedades xestoras, os establecementos de cambio de moeda estranxeira, as entidades emisoras de diñeiro electrónico, as entidades xestoras de fondos de pensións e as demais entidades e persoas ás que se refire o artigo 2 da Lei 19/1993, do 28 de decembro, sobre determinadas medidas de prevención do branqueo de capitais, están obrigadas a colaborar coa Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo e, en particular, a levar a cabo as medidas necesarias para facer efectivo o bloqueo previsto no artigo 1; en particular, deberán:

a) Impedir calquera acto ou operación que supoña disposición de saldos e posicións de calquera tipo, diñeiro, valores e demais instrumentos vinculados a movementos de capitais ou operacións de pagamento ou transferencia bloqueados, coa excepción daqueles polos que aflúan novos fondos e recursos a contas bloqueadas.

b) Comunicarlle á comisión de vixilancia calquera tipo de ingreso que se poida realizar á conta bloqueada, sen prexuízo de realiza-la operación.

c) Examinar con especial atención calquera operación que, pola súa contía ou pola súa natureza, poida estar particularmente relacionada co financiamento de actividades terroristas.

d) Comunicarlle á comisión de vixilancia, por iniciativa propia, calquera feito ou operación respecto do que existan indicios racionais de que está relacionado co financiamento de actividades terroristas, así como calquera solicitude ou petición que reciban na que o ordenante, emisor, titular, beneficiario ou destinatario sexa unha persoa ou entidade vinculada a organizacións terroristas ou exista algún indicio racional de que estea relacionado con elas, ou respecto ás cales a comisión de vixilancia adoptase algunha medida.

e) Facilitarlle á citada comisión a información que esta requira para o exercicio das súas competencias.

f) Absterse de executar calquera operación das sinaladas na alínea d) deste punto sen ter efectuado previamente a comunicación prevista naquela.

g) Non revelar nin ó cliente nin a terceiros que se lle transmitiu información á comisión de vixilancia conforme o disposto nas alíneas b), d) e e) anteriores, ou que se está examinando algunha operación nos termos da alínea c).

h) Establecer procedementos e órganos adecuados de control interno e de comunicación, co fin de previr e impedi-la realización de operacións relacionadas con persoas e entidades vinculadas a organizacións terroristas.

2. En todo caso, as persoas e entidades enumeradas no punto anterior estarán suxeitas ó cumprimento do disposto neste artigo e ós demais deberes que sexan de aplicación de acordo co sinalado na Lei 19/1993.

Artigo 5. *Exención de responsabilidade.*

As medidas adoptadas de boa fe, co fin de cumprir co disposto no artigo anterior, polas persoas e entidades obrigadas ou, excepcionalmente, polos seus directivos ou empregados, non implicarán violación das obrigas impostas por vía contractual ou polas normas sectoriais ás que estivesen suxeitos, nin dará lugar á asunción de ningún tipo de responsabilidade.

Artigo 6. *Réxime sancionador.*

1. O incumprimento dos deberes previstos nesta lei será considerado infracción moi grave para os efectos previstos no capítulo II da Lei 19/1993, e será sancionado conforme o que nel se dispón.

2. As referencias que no dito capítulo se conteñen á Secretaría da Comisión de Prevención do Branqueo de Capitais e Infraccións Monetarias entenderanse feitas á Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo.

3. A competencia para propoñe-la imposición de sancións pola comisión das infraccións previstas nesta lei correspóndelle á comisión de vixilancia, e a competencia para sancionar ó ministro do Interior.

Artigo 7. *Persoas e entidades vinculadas a grupos ou organizacións terroristas.*

1. Para os efectos previstos nesta lei, a comisión poderá considerar vinculadas a un grupo ou organización terrorista as seguintes persoas ou entidades:

a) Aquelas das que a vinculación cun grupo ou organización terrorista fose recoñecida nunha resolución xudicial, nunha disposición ou resolución adoptadas polo órgano competente da Unión Europea ou de calquera organización internacional da que España sexa parte.

b) As que actúen como administradores de feito ou de dereito ou en nome, interese, por conta ou representación legal ou voluntaria da organización ou de calquera persoa ou entidade integrada ou controlada por un grupo terrorista.

c) Aquelas entidades no órgano de xestión ou administración das cales ou no capital ou dotación das cales participen, con influencia significativa, outras persoas ou entidades integradas ou controladas por unha organización terrorista.

d) As que constitúan unha unidade de decisión cun grupo ou organización terrorista, ben porque algunha delas teña ou poida ter, directa ou indirectamente, o control das demais, ben porque o dito control corresponda a unha ou varias persoas ou entidades que actúen sistematicamente ou en concerto co grupo ou organización.

e) As persoas e entidades creadas ou interpostas por unha organización terrorista coa finalidade de ocultar-la verdadeira identidade dos ordenantes ou beneficiarios dunha transacción económica ou das partes en calquera negocio ou contrato.

f) As que, non estando incluídas en ningunha das alíneas anteriores, coaduxen ou favorezan economicamente a unha organización terrorista.

g) As persoas ou entidades respecto das cales, á vista das persoas que as rexen ou administran, ou de calquera outra circunstancia, se considere que constitúen materialmente unha continuación ou sucesión na actividade de calquera persoa ou entidade prevista nas alíneas anteriores, todo iso con independencia da forma ou título xurídico utilizados para a dita continuación ou sucesión.

2. En todo caso, tratándose de sociedades mercantís, terase en conta o disposto no artigo 4 da Lei 24/1988, do 28 de xullo, do mercado de valores, en canto á consideración das entidades que pertencen a un mesmo grupo empresarial.

Artigo 8. Obriga de cesión de información.

1. As administracións tributarias, as entidades xestoras e a Tesourería Xeral da Seguridade Social, o Banco de España, a Comisión Nacional do Mercado de Valores, a Dirección Xeral de Seguros e Fondos de Pensións e os demais órganos e organismos con competencias supervisoras en materia financeira terán a obriga de lle cedelos datos de carácter persoal e a información que obtivesen no exercicio das súas funcións á comisión de vixilancia, por requirimento do seu presidente, no exercicio das competencias que esta lei lle atribúe.

2. Para os efectos da Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de protección de datos de carácter persoal, os ficheiros que cree a comisión de vixilancia para o cumprimento dos fins previstos nesta lei terán a consideración de ficheiros de titularidade pública.

Artigo 9. Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo.

1. Créase a Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo como órgano encargado de acorda-lo bloqueo de tódalas operacións definidas no artigo 1 desta lei, así como o exercicio de tódalas competencias que sexan necesarias para o cumprimento do previsto nesta.

2. A comisión de vixilancia estará adscrita ó Ministerio do Interior e integrada por:

- a) Presidente: o secretario de Estado de Seguridade.
- b) Vocais:

1.º Un membro do ministerio fiscal, designado polo fiscal xeral do Estado.

2.º Un representante dos ministerios de Xustiza, do Interior e de Economía, designados polos titulares dos departamentos respectivos.

c) Secretario: o director do Servicio Ejecutivo da Comisión de Prevención do Branqueo de Capitais e Infraccións Monetarias.

O presidente da comisión, cando o considere conveniente, poderá convocar expertos nas materias da súa competencia, para o asesoramento específico nalgún dos asuntos que se vaian tratar.

3. Os membros desta comisión están sometidos ó réxime de responsabilidade establecido polo ordenamento xurídico e, en particular, no relativo ás obrigas derivadas do coñecemento da información recibida e dos datos de carácter persoal que sexan obxecto de cesión, que só se poderán utilizar para o exercicio das competencias atribuídas por esta lei. Os expertos que asesoren a comisión seralles de aplicación o mesmo réxime de responsabilidade, respecto de todo aquilo do que coñezan por razón da súa asistencia á comisión.

4. A comisión de vixilancia exercerá as súas competencias co apoio dos servicios que se determinen regulamentariamente, e tamén do Servicio Ejecutivo da Comisión de Prevención do Branqueo de Capitais e Infraccións Monetarias ó que se refire o artigo 15.2 da Lei 19/1993.

5. O cumprimento das obrigas de remisión de información a que se refire o artigo 4 desta lei farase a través do Servicio Ejecutivo da Comisión de Prevención do

Branqueo de Capitais e Infraccións Monetarias, ó que se refire o artigo 15.2 da Lei 19/1993.

6. As competencias da Comisión de Vixilancia enténdense sen prexuízo das que a Lei 19/1993 lle atribúe á Comisión de Prevención do Branqueo de Capitais e Infraccións Monetarias.

Disposición adicional primeira. Modificación da Lei 19/1993, do 28 de decembro, sobre determinadas medidas de prevención do branqueo de capitais.

Engádeselle unha nova alínea g) ó punto 2 do artigo 15 da Lei 19/1993, co seguinte contido, pasando o contido da actual alínea g) a unha nova alínea h):

«g) Prestarlle a asistencia necesaria á Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo para o adecuado exercicio e desenvolvemento das súas funcións, executa-las súas ordes e orientacións e velar pola aplicación do disposto na lei reguladora da dita comisión de acordo coas instrucións que reciba dela.»

Disposición adicional segunda. Modificación da Lei 230/1963, do 28 de decembro, xeral tributaria.

Engádeselle unha nova alínea i) ó punto 1 do artigo 113 da Lei xeral tributaria, co seguinte contido:

«i) A colaboración coa Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo no exercicio das súas funcións, de acordo co previsto no artigo 8 da Lei de prevención e bloqueo do financiamento do terrorismo.»

Disposición adicional terceira. Modificación do texto refundido da Lei xeral da Seguridade Social, aprobado polo Real decreto lexislativo 1/1994, do 20 de xuño.

Engádeselle unha nova alínea i) ó punto 6 do artigo 36 do texto refundido da Lei xeral da Seguridade Social, co seguinte contido:

«i) A colaboración coa Comisión de Vixilancia de Actividades de Financiamento do Terrorismo no exercicio das súas funcións, de acordo co previsto no artigo 8 da Lei de prevención e bloqueo do financiamento do terrorismo.»

Disposición derogatoria única. Derrogación normativa.

Quedan derogadas cantas disposicións, de igual ou inferior rango, se opoñan ó establecido nesta lei.

Disposición derradeira primeira. Desenvolvemento regulamentario.

Habílase o Goberno para que, no prazo de seis meses contado desde a entrada en vigor desta lei, aprobe as disposicións regulamentarias para a súa execución e desenvolvemento, especialmente en materia de funcionamento e réxime xurídico de adopción de acordos por parte da comisión de vixilancia.

Disposición derradeira segunda. Entrada en vigor.

Esta lei entrará en vigor o día seguinte ó da súa publicación no «Boletín Oficial del Estado».

Por tanto, Mando a tódolos españois, particulares e autoridades, que cumpran e fagan cumprir esta lei.

Madrid, 21 de maio de 2003.

JUAN CARLOS R.

O presidente do Goberno,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ